

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(19 Haziran 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Faizi İndirmeyen Bakanlar Kurulu!

Son günlerde bir faiz tartışmasıdır gidiyor. Bağımsızlığı kesinlikle sorgulanmaması gereken Merkez Bankası'nın faiz oranları konusunda aldığı kararlar başta başbakan olmak üzere, hükümet tarafından ağır bir şekilde eleştiriliyor. Anımsanacağı gibi mayıs ayı sonunda, Merkez Bankası Para Politikası Kurulu faiz oranlarını açıkladı.

Merkez Bankası'nın kararına göre haftalık repo faizi yüzde 10'dan yüzde 9,50'ye indirildi. Ancak, bu indirim başta başbakan olmak üzere bazı siyasilerce yeterli görülmedi.

Oysa hükümet faizlerin daha fazla indirilmesini savunurken tamamen kendi yetkisindeki bazı faiz oranlarını ise indirmeyi unuttu!

Şaşırmayın! Evet aynen böyle oldu ve “zamanında ödenmeyen vergiler için hesaplanan faizin oranı” indirilmedi.

Şu çok iyi biliniyor ki, zamanında beyan edilmeyen vergiler için gecikme faizi, vadesi geçtiği halde ödenmeyen vergiler için ise gecikme zammı hesaplanıyor. Her ikisinin de oranı aynı. Bu faiz oranı 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesi ile belirleniyor. Son olarak aylık yüzde 1,40 olarak belirlenmiş. Yani yıllık yüzde 16,80'e denk geliyor.

Ay aydın, hesap belli

Aynı üst ara başlıktaki verdiğimiz atasözündeki gibi öyle anlaşılmayacak bir şey yok, hesap ortada. Bakınız, geç ödenen vergiler için hesaplanacak faizin oranı, öyle düşünüldüğü gibi Merkez Bankası ya da Vergi İdaresi'nin yetkisinde değil. Bu yetki Bakanlar Kurulu'na ait. Ancak, Bakanlar Kurulu bu oran üzerinde uzun süredir hiçbir indirim yapmıyor. Yani faizi düşürmeyen bizzat Bakanlar Kurulu.

Son yıllarda uygulanan oranlar ise tablodaki gibi.

VERGİ İÇİN FAİZ ORAN TABLOSU			
İlgili BKK Sayısı	Geçerli Olduğu Tarih	Aylık	Yıllık
2009/15565 Sayılı B.K.K.	19/11/2009 Tarihinden İtibaren	1,95%	23,40%
2010/965 Sayılı B.K.K.	19/10/2010 Tarihinden İtibaren	1,40%	16,80%

Tablo çok net olarak gösteriyor. Bakanlar Kurulu yetkisi olmasına rağmen yaklaşık 4 yıldır bu oranlarda hiçbir indirime gitmiyor. İlginç değil mi?

Daha da ilginç var! Hükümet, Merkez Bankası'nın faiz politikasını eleştiriyor, ancak kendi yetkisindeki geç ödenen vergiler için hesaplanan faiz oranı, Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranının yaklaşık iki katı.

Başbakanın faiz indirimi isteği, elbette bu ülkenin yararına. Enflasyonist baskıları göz ardı edersek, faiz indiriminin yatırım ortamını iyileştirerek ekonomik canlanmaya sebep olacağına herkes farkında.

Ancak görülüyor ki, ilk adımı başbakanın ve hükümetin atması gerekiyor. Tamamen kendi yetkilerindeki gecikme zammı ve gecikme faizi oranları istenirse hızla indirilebilir. Olmadı, en azından Merkez Bankası faiz oranları seviyesine getirilebilir.

Bu adımın yatırım ortamına ve ekonomik canlanmaya etkisi olacağı ise tartışılmaz. Var mısınız?

Gurbetçiye Kolay Emeklilik Mi!

Son günlerin gündemde olan konularından birisi de torba kanunla yapılan değişiklikler. Torba kanunda gurbetçilerin bazı sorunlarını çözecek düzenlemeler de var.

Türk vatandaşları ile Türk vatandaşı olarak yurt dışına geçiş yapanlar, Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olmaları ve istek doğrultusunda Kanuna hükümlerine göre sosyal güvenliklerine göre değerlendirilerek işlem yapılıyor. Bununla birlikte Mavi kart sahibi kişilere de borçlanma hakkı verilmiş oldu.

İşe İlk Giriş Tarihi

Ayrıca gurbetçilerin önemli sorunlarından birisi de yurt dışında çalışmaya başladıkları ilk tarihin sigortalılık başlangıç tarihi olarak kabul edilmemesiydi. Torba kanuna göre, artık uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde akit ülke sigortasına girdiği tarihin Türk sigortasına girdiği tarih olarak kabul edilecek. Böylelikle özel bir hükümlerle sigortalılık sürelerini borçlanmaların akit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih ilk işe giriş tarihi olarak kabul edilecek.

Yurt dışında geçen sürelerin tamamı veya istenildiği kadarı borçlanılabilecek. Başvuru sahiplerinin kısmi borçlanma taleplerine istinaden yapılacak borçlanma süresinin tespitinde ibraz edecekleri belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınacak. Burada önemli bir eksiklik giderilirken yurtdışı borçlanmasında tarih belirleme hakkı ortadan kalkacağından yüksek maaş sağlayacak dönemler seçilemeyecek. Bunun da düzeltilmesi gerekiyor.

SORU-CEVAP

İŞ ARAMA İZİNİNDE ÇALIŞILABİLİR Mİ?

Çalıştığım işyerinden özel nedenlerden dolayı ayrılmam gerekiyor. Ancak bu arada günlük iki saat iş arama iznini de işverenin talebi üzerine işyerinde çalışarak geçirmek istiyorum. Bu mümkün müdür?

Faruk Ateş

İş Kanununa göre günlük 2 saat iş arama izniniz olup, bu süreyi günlük veya toplu olarak kullanma hakkınız vardır. Ancak İşveren yeni iş arama iznini vermez veya eksik kullanırsa o süreye ilişkin ücret işçiye ödenir. İşveren, iş arama izni esnasında işçiyi çalıştırır ise işçinin izin kullanarak bir çalışma karşılığı olmaksızın alacağı ücrete ilaveten, çalıştırdığı sürenin ücretini yüzde yüz zamlı öder.